

مقررات مرتبط با معاملات خودرو

امروزه نقل و انتقال خودرو یکی از رایج ترین معاملات افراد جامعه محسوب می شود...



امروزه نقل و انتقال خودرو یکی از رایج ترین معاملات افراد جامعه محسوب می شود؛ اما مشکلاتی اعم از عدم انجام تعهدات توسط فروشنده مانند حضور نیافتن به موقع جهت تعویض پلاک یا تنظیم سند رسمی انتقال، بدهی به شرکت سازنده در موارد خرید ودیعه و ای، در رهن بودن سند خودرو نزد بانک و یا شرکت های لیزینگ، دستور توقیف پلاک به دلایل مختلف، شکایت علیه مالک اتومبیل و... از جمله مسایل حقوقی است که باید پیش از انجام هر معامله ای بدان توجه شود.

به گزارش «تابناک»؛ این قبیل مسایل و سایر اقدامات قانونی، از جمله دلایلی هستند که ایجاب می کند قبل از انعقاد قرارداد و پرداخت پول، فروشنده و خریدار از نظرات کارشناسان مربوطه اعم از کارشناسان حقوقی و فنی بهره مند شوند تا از ورود در مسیر پرهزینه دادرسی مصون بمانند.

آنچه در پی می آید اطلاعات حداقلی در خصوص خرید یا فروش یک خودرو از ابتدا تا انتها به جهت آگاهی از نحوه معامله، انعقاد قرارداد و مراحل تنظیم سند و آشنایی با مقررات موجود در این زمینه است که به کار بستن آنها ضرورت مراجعه به مراجع قضایی را به حداقل می رساند.

انواع خرید خودرو

افراد به روش و های متفاوتی اقدام به خرید خورو می کنند. از جمله این روش ها در خرید اتومبیل صفر کیلومتر می توان به خرید مستقیم از شرکت و های سازنده یا واردکننده رسمی، شرکت و های واسطه یا اشخاص حقیقی یعنی افراد عادی اعم از باواسطه (دلالت) یا بی واسطه (مالک یا نماینده قانونی او) اشاره کرد و در خرید خودروهای کارکرده نیز اشخاص حقیقی و در مواردی برخی شرکت و های واسطه نقش اساسی ایفا می کنند. شرکت و های واسطه نیز عمدتاً شرکت و هایی هستند که بنا به نیاز خریدار با ارایه وام یا ایجاد تسهیلاتی در پرداخت، خریداران را در خرید مساعدت می کنند که نمونه بارز آنها شرکت و های لیزینگ است.

به طور معمول شرکت و های سازنده و واردکننده رسمی اقدام به فروش خودروهای نو و صفر کیلومتر می کنند. در این موارد خریدار به عنوان مشتری با مراجعه به دفتر مرکزی فروش یا نمایندگی فعال شرکت مربوطه، با ارایه مدارک مورد نیاز از جمله شناسنامه، کارت ملی، مدرکی جهت احراز محل سکونت مانند سند مالکیت یا اجاره نامه معتبر و ... و انتخاب شیوه خرید، اقدام به پرداخت مبلغ معامله و انعقاد قرارداد کرده و با دریافت نسخه ای از قرارداد و رسید مبالغ پرداختی، در نهایت منتظر انجام تعهدات از سوی طرف قرارداد (فروشنده) می ماند. سپس فروشنده در زمان مقرر باید خودرو مورد نظر را به همراه کلیه لوازم مربوطه، پلاک و های انتظامی، بیمه نامه، فاکتور فروش شرکتی و برگه گارانتی به خریدار تحویل داده و در ادامه سند مالکیت خودرو (سند سبز رنگ) و کارت ماشین و کارت سوخت نیز به آدرس اعلامی خریدار، توسط مراجع مربوطه از طریق پست ارسال و تحویل می شود. در روش و های فروش متفاوت اعلامی از سوی شرکت و های فروشنده بسته به نوع فروش از جمله نقدی، اعتباری، ودیعه و ای و ... ممکن است مدارک مورد نیاز جهت ارایه به شرکت افزایش یابد. در این روش خرید نکاتی حائز اهمیت است که به نظر می رسد می توان با دقت در آنها به آینده قرارداد، دید واقع بینانه ای داشت. اولین نکته آن است که خریدار با مراجعه به بازار و سایر خریداران آن شرکت، اطلاعات کاملی پیرامون میزان خوش و فولی و پایبندی شرکت طرف معامله در انجام تعهداتش به دست آورد چرا که صرف این مطلب که طرف قرارداد یک شرکت یا نمایندگی رسمی است موجب امنیت خاطر کامل در اجرای قرارداد نخواهد بود. به عنوان مثال گاهی اوقات مشاهده شده برخی شرکت و ها در مقاطع زمانی خاصی با علم به عدم امکان انجام تعهداتشان و صرفاً به منظور کسب نقدینگی جهت حل مشکلات خود، اقدام به فروش خودرو کرده و نهایتاً مشتریان را سردرگم کرده اند.

نکته دوم، حصول اطمینان از اعتبار نمایندگی مورد مراجعه است. این اطمینان با مراجعه به سایت اصلی شرکت یا تماس

با شرکت اصلی قابل وصول است زیرا در برخی موارد مشاهده شده که برخی از نمایندگی‌ها و شرکت‌ها، با وجود لغو نمایندگی و سلب امتیاز به صورت پنهانی همچنان به فعالیت خود ادامه داده و موجب گرفتاری خریداران شده‌اند.

به گزارش معاونت فرهنگی قوه قضاییه، نکته سوم، دقت در انعکاس عین شرایط فروش اعلامی بر روی سایت یا تابلو نمایندگی در قرارداد منعقد است. در برخی موارد مشاهده شده مشتریان با انتخاب روش خرید، به شرکت یا نمایندگی اطمینان کرده و بدون مطالعه قرارداد تنظیمی آن را امضا کرده‌اند و بعدها متوجه شده‌اند که نکاتی از جمله زمان تحویل، مدل، شرایط گارانتی و خدمات پس از فروش یا ... متفاوت بوده و به ناچار، با اکراره به شرایط جدید تن داده‌اند.

نکته چهارم این است که از آنجایی که در این روش خرید، ماشین خریداری شده توسط مشتری قابل رویت نیست و معمولاً خودرو چند روز یا چند ماه بعد (بسته به نوع قرارداد) به خریدار تحویل داده می‌شود، لازم است پس از دریافت اتومبیل، به کارشناسان فنی مراجعه شود زیرا در برخی موارد، عیوب فنی فاحش از جمله تعویض یا رنگ‌دار بودن برخی از قطعات بدنه در اتومبیل‌ها صفر مشاهده شده است.

نحوه خرید اتومبیل از شرکت‌ها واسطه یا اشخاص

منظور از خرید از اشخاص، معاملاتی است که با افراد جامعه انجام می‌شود که ممکن است از واسطه یا دلال خرید شود یا معامله بی‌واسطه و مستقیم مثل خرید از مالک یا نماینده قانونی وی، انجام شود.

این دسته از فروشندگان معمولاً در هر دو گروه فروش اتومبیل‌ها و نو و کارکرده فعالیت دارند بنابراین معاملات آنها را در هر دو گروه بررسی خواهیم کرد. حالت اول: خرید خودروهای نو از فروشندگان فوق به دو شکل عمده قابل تصور است: اول اتومبیلی که هنوز سند آن توسط شرکت اصلی به نام کسی تنظیم نشده است که اصطلاحاً به آن امانی با امکان صلح مالکیت نیز گفته می‌شود و دوم اتومبیلی که سند آن به نام مالک تنظیم و صادر شده است. در این حالت مراحل تنظیم و تهیه مدارک و اوراق اتومبیل توسط شرکت اصلی انجام می‌شود و معمولاً واسطه به نمایندگی غیررسمی از جانب شرکت اقدام می‌کند. حالت دوم: در این حالت، خودرو موضوع قرارداد با وجود اینکه دارای صفت نو بودن است اما از نظر سند، دست دوم محسوب می‌شود. به عبارت دیگر قبلاً توسط دیگری خریداری شده و اسناد آن نیز به نام وی است. خودروهای کارکرده نیز به همان شیوه‌ای که در ادامه می‌آید قابل معامله هستند. در این وضعیت از آنجایی که خودرو مورد معامله موجود است، بهتر است خریدار در همان زمان تنظیم قرارداد از مشاوره کارشناس فنی و حقوقی استفاده کند تا دچار مشکلات احتمالی آتی نشود.

در این روش خرید نیز، باید شروطی را رعایت کرد تا امکان ابتلا به مشکلات احتمالی را به حداقل رساند. نکته اول این است که مدارک خودرو و فروشنده بررسی شود تا مشخص شود کسی که در حال معامله و پرداخت پول به او هستیم مالک یا نماینده رسمی مالک با اختیارات فروش ماشین مد نظر ما است یا خیر. نکته دوم نیز این است که باید حتماً مدارک خودرو با خود اتومبیل در مواردی مانند پلاک انتظامی و شماره بدنه و شماره موتور و... بررسی شوند تا مشخص شود آیا این مدارک مربوط به همین اتومبیلی است که قصد خرید آن را داریم یا خیر.

نکته سوم نیز اینکه با بهره‌مندی از نظر کارشناس رسمی خودرو علاوه بر اشراف به مطالب نکته دوم، مسایل دیگری نیز قابل بررسی است که بسیار اهمیت دارند. به عنوان مثال کارشناس مربوطه با دقت نظر، از مواردی مانند خرید اتومبیل‌های مسروقه با اسناد جعلی، خودروهای دارای ایرادات شدید فنی، اتومبیل‌هایی که اطلاعات آنها مثلاً شماره بدنه یا ... دستکاری شده یا مواردی از این دست، جلوگیری خواهد کرد.

در ادامه چنانچه مشکلی وجود نداشته باشد باید اقدام به تنظیم قرارداد و طی مراحل تعویض پلاک و تنظیم رسمی سند انتقال کرد.

تنظیم مبیعه‌نامه (قرارداد خرید)

پس از بررسی‌های اولیه موضوع قرارداد توسط خریدار و تعیین شرایط قرارداد توسط طرفین، باید اقدام به تنظیم قراردادی متضمن مشخصات طرفین معامله، موضوع معامله و شرایط آن با توافق یکدیگر شود. این شرایط شامل مواردی مانند مشخصات کامل و جامع خودرو خریداری شده (مدل، رنگ، وسایل موجود خودرو، تک سوخت یا دوگانه سوز

بودن آن و...)، تعهدات مربوط به بهای خودرو و چگونگی پرداخت آن از سوی خریدار، زمان تحویل خودرو (به همراه بیمه شخص ثالث و لوازم و ملحقات آن و ...) از سوی فروشنده به خریدار، توافق بر زمان و نحوه تعویض پلاک خودرو، تکلیف فروشنده به پرداخت کلیه بدهی‌ها؛ زwnj؛ های خودرو اعم از جریمه‌ها؛ زwnj؛ های رانندگی، عوارض سالانه شهرداری و مالیات، زمان حضور در دفترخانه و هر آنچه که عرف جهت منافع طرفین معامله ایجاب می‌کند؛ زwnj؛ است. در همین قرارداد بهتر است نحوه محاسبه یا میزان خسارت؛ زwnj؛ های عدم رعایت تعهدات توسط طرفین نیز تعیین شود. نهایتاً طرفین باید پس از امضا، قرارداد را مبادله کنند.

مراجعه به مراکز تعویض پلاک خودرو

قبل از حضور در دفاتر اسناد رسمی؛ زwnj؛، لازم است طرفین با حضور در یکی از مراکز تعویض پلاک و ارایه مدارک و مستندات، اقدام به فک پلاک مالک قبلی خودرو و نصب پلاک جدید برای خریدار، کنند. در این مراکز ضمن ارایه خودرو به کارشناسان، باید مدارک لازم مانند مدارک شناسایی فروشنده و خریدار، سند مالکیت سبز رنگ، کارت ماشین، معاینه فنی (در صورت ضرورت)، ارایه مدارک مربوط به احراز آدرس و محل سکونت خریدار نظیر سند منزل یا اجاره؛ زwnj؛ نامه با کد رهگیری و قبوض برق و تلفن ارایه شود. در نهایت اتومبیل با پلاک؛ زwnj؛ های متعلق به خریدار از مرکز خارج شده و اسناد آن شامل سند مالکیت سبز رنگ جدید و کارت ماشین به آدرس خریدار از طریق پست ارسال و تحویل می‌گردد؛ زwnj؛ شود.

مراجعه به دفاتر اسناد رسمی

پس از تعویض پلاک خودرو، طرفین می‌توانند در یکی از دفاتر اسناد رسمی حضور یافته و نسبت به تنظیم سند قطعی خودرو، اقدام کنند. ضمناً مدارکی که جهت تنظیم سند قطعی مورد نیاز است عبارت از مواردی است که جهت تعویض پلاک فوقاً اشاره شد و نیز اسناد رسمی انتقال قبلی در صورتی؛ زwnj؛ که خودرو قبلاً نیز معامله شده باشد و نیز بیمه؛ زwnj؛ نامه و کارت سوخت اتومبیل و مفاصا؛ زwnj؛ حساب عوارض شهرداری مورد نیاز است.